

COVID-19: NÁVRAT NA PRACOVÍŠTĚ

Přízpůsobení pracovišť a ochrana pracovníků

Aktualizováno v prosinci 2020



© Evropská unie, 2020

Obsah

Souvislosti a rozsah pokynů	2
Úvod	2
Aktualizujte hodnocení rizik a přijměte příslušná opatření	3
Minimalizování expozice vůči onemocnění COVID-19 na pracovišti	3
Obnovení pracovní činnosti po období uzavření pracoviště	4
Zvládání vysoké míry nepřítomnosti na pracovišti	5
Řízení pracovníků pracujících z domova	6
Zapojení pracovníků	6
Péče o nemocné pracovníky	7
Plánování a poučení do budoucna	7
Dobrá informovanost	7
Odvětví a povolání	8
Pokyny pro jednotlivá odvětví týkající se onemocnění COVID-19	8

Souvislosti a rozsah pokynů

Cílem těchto nezávazných pokynů je pomoci zaměstnavatelům a zaměstnancům zůstat v bezpečí a zdraví v pracovním prostředí, které se v důsledku pandemie COVID-19 výrazně změnilo. Poskytují rady v těchto oblastech:

Vyhodnocení rizik a vhodných opatření

- minimalizování expozice vůči onemocnění COVID-19,
- obnovení pracovní činnosti po období uzavření pracoviště,
- zvládání vysoké míry nepřítomnosti na pracovišti,
- řízení pracovníků pracujících z domova.

Zapojení pracovníků

Péče o nemocné pracovníky

Plánování a poučení do budoucna

Dobrá informovanost

Informace pro jednotlivá odvětví a povolání

Pokyny obsahují příklady obecných opatření, která mohou v závislosti na konkrétní pracovní situaci pomoci zaměstnavatelům při provádění nebo obnovování činností dosáhnout vhodného bezpečného a zdravého pracovního prostředí.

Tento dokument poskytuje odkazy na relevantní informace agentury Evropské unie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a obsahuje seznam zdrojů od různých poskytovatelů, které se zaměřují na různá průmyslová odvětví a povolání. Upozorňujeme, že se informace v těchto pokynech nevztahují ke zdravotnickým zařízením, pro které jsou k dispozici konkrétní instrukce (např. [Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí](#), [WHO](#), [Centra pro kontrolu nemocí](#)).

V případě jakýchkoli konkrétních otázek nebo obav, které nejsou předmětem tohoto dokumentu, vyhledejte informace, které poskytují lokální úřady, např. orgán zdravotní péče nebo úřad práce.

Úvod

V důsledku pandemie nového onemocnění koronavirem 2019 (COVID-19) zavedly členské státy Evropské unie (EU) řadu opatření v boji proti šíření této choroby, včetně opatření, která se týkají pracovišť. Během této krize je vážně zasažena pracovní sféra, a proto se musí všechny vrstvy společnosti – včetně podniků, zaměstnavatelů a sociálních partnerů – zapojit v zájmu ochrany pracovníků, jejich rodin a společnosti jako celku.

Povaha a rozsah opatření se pohybují od omezení pohybu a pozastavení výkonu nepodstatných činností až po stanovení maximálního počtu osob, které se mohou zdržovat v určitém prostoru, zakázání určitých činností a povinnost dodržovat individuální hygienická opatření. Uplatňování opatření se může lišit v závislosti na průběhu pandemie, odvětví, povolání nebo zdravotní charakteristice daného jednotlivce. V důsledku těchto opatření může být pracovníkům nařízena práce z domova, nebo pokud jejich práci nelze vykonávat na dálku, povinnost zůstat doma.

Obnovení pracovních činností je povoleno poté, co se zavedením příslušných opatření podaří dostatečně zpomalit šíření COVID-19. Obnovení činností často probíhá postupně, přičemž se nejprve jedná o činnosti považované za nezbytné pro ochranu zdraví a hospodářství.

Přestože očkování postupem času povede k uvolnění opatření, není zřejmé, v jaké míře nebo kdy budou obnoveny „normální“ pracovní činnosti. Je velmi pravděpodobné, že určitá opatření zůstanou po určitou dobu v platnosti nebo budou v jistém okamžiku znovu zavedena, aby se zabránilo budoucímu nárůstu počtu infikovaných.

Krize COVID-19 vyvíjí tlak na zaměstnavatele i pracovníky, neboť museli ve velmi krátké době zavést nové postupy a činnosti nebo pozastavit práci a obchodní činnost. V této souvislosti nabízí bezpečnost a ochrana zdraví při práci praktickou podporu při obnovování nebo udržování výkonu činností a přispívá k potlačení přenosu onemocnění COVID-19.

Aktualizujte hodnocení rizik a přijměte příslušná opatření

Stejně jako za běžných pracovních podmínek jsou identifikace a [hodnocení rizik](#) ve fyzickém i psychosociálním pracovním prostředí výchozím bodem pro řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) v rámci opatření proti onemocnění COVID-19. Zaměstnavatelé jsou povinni revidovat hodnocení rizik v případě změny pracovního procesu a zvážit všechna rizika, včetně těch, která mají vliv na duševní zdraví. Při revizi hodnocení rizik má být věnována pozornost jakýmkoli odchylkám nebo situacím, které způsobují problémy, a tomu, jak mohou organizaci pomoci být k nim v budoucnu odolnější. Pamatujte na význam zapojení pracovníků a jejich zástupců do revize hodnocení rizik a vyzvěte i poskytovatele služeb v oblasti zdravotní péče na pracovišti nebo v oblasti prevence rizik spojených s výkonem povolání, pokud jej máte. Jako vstup pro vaše hodnocení si od veřejných orgánů vyžádejte aktuální informace o situaci spojené s onemocněním COVID-19 ve vaší oblasti. Po aktualizaci hodnocení rizik je dalším krokem vytvoření akčního plánu s příslušnými opatřeními. Níže uvádíme několik příkladů témat souvisejících s pandemií, které je třeba zvážit při sestavování takového akčního plánu.

Minimalizování expozice vůči onemocnění COVID-19 na pracovišti

Zavádění bezpečných pracovních postupů k omezení expozice vůči onemocnění COVID-19 na pracovišti vyžaduje provést nejprve hodnocení rizik a poté zavedení [hierarchie kontrol](#). To znamená zavedení kontrolních opatření, která primárně eliminují riziko, a pokud to není možné, minimalizují expozici pracovníků. Nejprve začněte s kolektivními opatřeními a v případě potřeby je doplňte individuálními opatřeními, například osobními ochrannými prostředky (OOP). Níže uvádíme několik příkladů kontrolních opatření, avšak ne všechna z nich budou vzhledem ke své povaze aplikovatelná na všechna pracoviště nebo práce.

- Provádějte zatím jen práci nezbytně nutnou; některé činnosti je možné odložit na dobu, kdy bude riziko nižší. Pokud je to možné, poskytněte namísto osobního přístupu služby na dálku (telefon nebo video). Zajistěte, aby byli na pracovišti přítomni pouze pracovníci, kteří jsou pro práci nezbytní, a minimalizujte přítomnost třetích osob.
- Pokud je to možné, omezte fyzický kontakt mezi pracovníky (např. během schůzek nebo během přestávek). Izolujte pracovníky, kteří mohou bezpečně vykonávat své úkoly sami a kteří nevyžadují speciální vybavení nebo nepřemístitelné přístrojové vybavení. Kdykoli je to možné, zajistěte, aby například pracovali sami ve volné kanceláři, místnosti pro personál, jídelně nebo zasedací místnosti. Pokud je to možné, požádejte rizikové pracovníky, aby pracovali z domova (starší lidé a osoby s [chronickými onemocněními](#) (včetně hypertenze, plicních nebo srdečních potíží, cukrovky nebo kteří [podstupují léčbu nádorového onemocnění nebo jinou imunosupresi](#)) a [těhotné pracovníce](#)). Zaměstnanci s vysoce rizikovými blízkými rodinnými příslušníky mohou rovněž potřebovat pracovat na dálku.
- Eliminujte, a pokud to není možné, omezte fyzický kontakt se zákazníky a mezi nimi. Například prostřednictvím on-line nebo telefonických objednávek, bezkontaktního doručování nebo regulovaného vstupu (aby zároveň nedocházelo ke shlukování venku) a fyzických odstupů uvnitř i vně budov.
- Při dodávce zboží rovněž postupujte vyzvednutím nebo doručením vně budovy. Instruuje řidiče o správné hygieně v kabině a poskytněte jim vhodný dezinfekční gel a ubrousky. Doručovatelům musí mít umožněno používat zařízení, jako jsou toalety, kavárny, šatny a sprchy, i když s příslušnými preventivními opatřeními (například vždy pouze jeden uživatel a pravidelný úklid).
- Umístěte mezi pracovníky nepropustnou bariéru, zejména pokud nejsou schopni dodržet vzdálenost dvou metrů od sebe. Bariéry mohou být cíleně vyrobeny k danému účelu nebo improvizované, za pomoci např. plastové fólie, příčky, posuvných skříní nebo pomocí skladovacích jednotek. Je třeba se vyvarovat předmětů, které nejsou pevné nebo mají otvory (například rostliny v květináčích nebo vozíky) a předmětů, které vytváří nová rizika (například zakopnutí, padající předměty). Pokud nelze použít bariéru, je třeba vytvořit dodatečný odstup mezi pracovníky například zajištěním alespoň dvou prázdných stolů z každé strany.

- Pokud je nevyhnutelný blízký kontakt, neměl by přesahovat dobu 15 minut. Omezte kontakt mezi jednotlivými pracovními skupinami na začátku a na konci směny. Zajistěte načasování přestávek na jídlo tak, aby byl snížen počet lidí, kteří společně sdílejí jídelnu, místnost pro personál nebo kuchyňku. Zajistěte, aby byl v koupelnách a převlékárnách přítomen vždy jen jeden pracovník. Na hlavní dveře umístěte cedulku označující, že je jedna z toalet obsazena, aby bylo zaručeno, že vždy vstoupí pouze jedna osoba. Uspořádejte směny tak, aby se zohlednila i doba potřebná pro úklid a hygienická opatření.
- Na určená místa dodávejte mýdlo a vodu nebo vhodné dezinfekční prostředky na ruce a instruujte pracovníky, aby si často umývali ruce. Pracovní prostory často čistěte, zejména pulty, kliky dveří, nástroje a další povrchy, kterých se lidé často dotýkají.
- Je-li to možné, zajistěte vhodné větrání. Otvírejte okna a dveře, aby mohl dovnitř proudit čerstvý vzduch.
- V souladu s předpisy platnými ve vaší oblasti je možné zvážit používání chirurgických roušek nebo „hygienických“ ochranných obličejových masek na pracovišti a ve všech uzavřených společných prostorech, například v osobních autech, dodávkových vozech a ve veřejné dopravě. Tyto roušky a ochranné masky jsou jako hygienické opatření určeny k tomu, aby předcházely šíření koronaviru kapénkami nebo aerosolem. Kapénky se při kašli nebo kýchní vylučují z těla a dopadají na povrchy, kterých se dotýkají další lidé. Aerosol se po vydechnutí drží dál ve vzduchu, až ho vdechne někdo další.
- Pokud jste identifikovali riziko infekce navzdory všem proveditelným bezpečnostním opatřením, zajistěte veškeré potřebné osobní ochranné prostředky (OOP). Je důležité vyškolit pracovníky ve správném používání OOP a zajistit, aby se řídili dostupnými předpisy a pokyny pro používání [obličejových masek](#) a [rukavic](#).
- U vstupu na pracoviště a v dalších viditelných oblastech umístěte plakáty vyzývající k pobytu doma v případě nemoci, plakáty s pravidly chování v případě kašle a kýchní a popisující hygienu rukou.
- Uspodněte pracovníkům využívání individuální dopravy namísto hromadné dopravy, například zpřístupněním parkoviště nebo místa pro bezpečné uložení jízdních kol, a vyzvěte pracovníky, aby chodili do práce pěšky, pokud je to možné.
- V případě potřeby zaveďte interní předpisy týkající se flexibilní dovolené a práce na dálku, aby došlo k omezení přítomnosti na pracovišti.
- Vyvarujte se nadměrného pracovního zatížení úklidového personálu přijetím vhodných opatření, například přidělením dalšího personálu k provádění úklidu a požádáním pracovníků, aby opouštěli svůj pracovní prostor uklizený. Pracovníkům poskytněte hygienické utěrky a nádoby na odpad s plastovými sáčky, aby je bylo možné vyprázdnit bez kontaktu s obsahem.

Další informace o přípravě pracoviště na onemocnění COVID-19 naleznete v příručce [COVID-19: pokyny pro pracoviště](#), včetně informací jak postupovat, pokud se na pracovišti nachází osoba s onemocněním COVID-19 a rady ohledně cestování a schůzí. K dispozici jsou informace pro „[přeshraniční a vyslané pracovníky](#)“ (osoby, které pracují v jedné zemi a pravidelně se vrací do země, kde mají bydliště).

Obnovení pracovní činnosti po období uzavření pracoviště

Pokud bylo vaše pracoviště po určitou dobu uzavřeno z důvodů souvisejících s onemocněním COVID-19, vytvořte plán pro opětovné zahájení práce, s ohledem na zdraví a bezpečnost na pracovišti. Ve svém plánu byste měli zvážit následující okolnosti:

- Aktualizujte [hodnocení rizik](#), jak je popsáno výše, a přečtěte si příručku [COVID-19: pokyny pro pracoviště](#).
- Dříve než plně obnovíte pracovní činnost a dříve než se zaměstnanci vrátí na pracoviště, proveďte úpravy v uspořádání pracoviště a v organizaci práce, které sníží přenos onemocnění COVID-19. Zvažte obnovení činnosti po etapách, aby bylo možné provést náležitě úpravy. Nezapomeňte informovat pracovníky o provedených změnách dříve, než začnou pracovat, a pokud je to potřeba, poskytněte jim nové pokyny a školení.

- Obrat'te se na svého poskytovatele zdravotní péče a zdravotního a bezpečnostního poradce a projednejte s nimi svůj plán.
- Zvláštní pozornost věnujte vysoce rizikovým pracovníkům a buďte připraveni ochránit nejvíce zranitelné, včetně starších osob a osob s [chronickými onemocněními](#) (včetně osob s hypertenzí, plicními nebo srdečními potížemi, cukrovkou nebo [podstupujících léčbu nádorového onemocnění nebo jinou imunosupresi](#)) a [těhotných pracovnic](#). Věnujte pozornost rovněž pracovníkům, jejichž blízcí rodinní příslušníci jsou vysoce riziková.
- Zvažte poskytnutí podpory pracovníkům, kteří mohou trpět úzkostí nebo stresem. Podpora by mohla představovat častější dotazy vedoucích pracovníků na to, jak se zaměstnanci cítí, usnadnění výměn mezi pracovníky a přátelskou spolupráci na pracovišti, provádění změn v organizaci práce a pracovních úkolech, včetně zavedení programu asistence pro zaměstnance nebo službu koučinku, jakož i nabídku kontaktu se závodním lékařem. Uvědomte si, že pracovníci mohli projít traumatickými událostmi, jako je vážné onemocnění nebo smrt příbuzného nebo blízké osoby, nebo mohou mít finanční potíže nebo problémy v rovněž osobních vztazích.
- Pracovníci, kteří se vracejí na pracoviště po období izolace, ať už šlo o individuální opatření nebo o součást kolektivní izolace, se pravděpodobně budou obávat zejména rizika nákazy. Tyto obavy – zvláště pokud došlo ke změnám v zaměstnání – mohou mít za následek stres a duševní problémy. Pokud jsou zavedena fyzická distanční opatření, duševní problémy jsou nejen pravděpodobnější, ale rovněž nefungují obvyklé obranné mechanismy, například vymezení osobního prostoru nebo sdílení problémů s ostatními (viz [Návrat do zaměstnání po pracovní neschopnosti kvůli problémům s duševním zdravím](#)). Poskytujte pracovníkům informace ve veřejně dostupných zdrojích podpory a poradenské služby. Organizace [Mental Health Europe](#) poskytuje informace o tom, jak pečovat o duševní zdraví a jak se vypořádat s hrozbou onemocnění COVID-19.
- Pracovníci se mohou obávat zvýšeného rizika nákazy na pracovišti a nemusí se chtít vrátit. Je důležité porozumět jejich obavám a poskytnout jim informace o přijatých opatřeních a podpoře, kterou mají k dispozici.

Zvládání vysoké míry nepřítomnosti na pracovišti

V závislosti na míře výskytu infekce ve vašem regionu a platných protokolech může být mnoho pracovníků nepřítomných kvůli onemocnění COVID-19. Pokud je pracovník v domácí izolaci v rámci preventivních opatření, může být schopen pokračovat ve své práci na dálku (viz níže), nebo pokud tomu tak není, nebude moci po určitou dobu pracovat.

Pracovníci, u kterých je potvrzeno onemocnění COVID-19, mohou být nepřítomni a neschopni pracovat podstatně déle. Pracovníci, kteří vážněji onemocní, mohou po vyléčení infekce vyžadovat další období rehabilitace. Kromě toho mohou být někteří pracovníci nepřítomni kvůli péči o příbuznou osobu.

- Nepřítomnost většího počtu pracovníků, i když pouze dočasná, může závažně ovlivnit pokračování činností. I když by měli být dostupní pracovníci flexibilní, je důležité, aby se nenacházeli v situaci, která by ohrozila jejich zdraví nebo bezpečnost. Udržujte veškeré dodatečné pracovní zatížení na co nejnížší úrovni a ujistěte se, že netrvá příliš dlouho. Přímí nadřízení hrají důležitou roli při vyhodnocování situace a zajišťování toho, aby jednotliví pracovníci nebyli [přetíženi](#). Respektujte pravidla a dohody o pracovní době a době odpočinku a umožněte pracovníkům právo „odpojit se“ v době, kdy jsou mimo zaměstnání.
- Při uzpůsobování práce tak, aby zohledňovala omezený počet pracovníků, například zavedením nových metod a postupů a změnou rolí a zodpovědností, zvažte, zda zaměstnanci nepotřebují další školení a podporu, a ujistěte se, že jsou všichni pracovníci způsobilí k plnění úkolu, který se od nich očekává.
- Důkladně vyškolete pracovníky v základních výkonech tak, aby pracoviště mohlo fungovat, i když klíčoví pracovníci chybí.
- V případě zaměstnanců přijatých na dobu určitou je důležité informovat zaměstnance o rizicích na pracovišti, a pokud je to nezbytné, poskytnout jim školení.

Řízení pracovníků pracujících z domova

V rámci fyzických distančních opatření přijatých ve většině členských států EU je pracovníkům nabízena nebo je od nich vyžadována práce z domova, pokud to povaha jejich práce umožňuje. Pro mnoho pracovníků to může být první zkušenost s prací na dálku, a jejich pracovní prostředí bude pravděpodobně v mnoha ohledech ve srovnání s původním pracovištěm nedostatečné. Rozsah, v jakém lze domácí prostředí uzpůsobit, se bude lišit v závislosti na situaci pracovníka a na čase a zdrojích dostupných pro toto uzpůsobení.

Rady, jak zůstat při práci z domova v bezpečí a zdraví, naleznete [zde](#), ale většinou jsou zaměřeny na pracovníky, kteří pracují na dálku pravidelně nebo dlouhodobě. Níže uvádíme několik návrhů jak minimalizovat rizika pro pracovníky, kteří nebyli schopni své domácí pracoviště správně uzpůsobit.

- Proveďte vyhodnocení rizik za účasti pracovníků, kteří pracují na dálku, a jejich zástupců.
- Umožněte zaměstnancům, aby si ze svého pracoviště dočasně zapůjčili domů pracovní vybavení (pokud ho sami nedokážou vyzvednout, zvažte zajištění jeho dodání). Vybavení může zahrnovat položky jako například počítač, monitor, klávesnici, myš, tiskárnu, židli, opěrku nohou nebo lampu. Uchovávejte záznamy o zapůjčení jednotlivých položek, aby nedošlo po návratu do zaměstnání k nejasnostem.
- Poskytněte pracovníkům na dálku [návod, jak doma zřídit pracovní stanici](#), který bude pokud možno odpovídat požadavkům na dobrou ergonomii, tj. dobrému držení těla a častému pohybu.
- Vybízejte pracovníky k pravidelným přestávkám (přibližně každých 30 minut), aby vstali, pohybovali se a protahovali se.
- Při používání počítačového vybavení a softwaru poskytněte pracovníkům IT podporu. Nástroje pro telekonference a videokonference se mohou stát pro práci nezbytnými, ale pro pracovníky, kteří nejsou zvyklí je používat, mohou být problematické.
- Zajistěte dobrou komunikaci na všech úrovních pracoviště, včetně komunikace s pracovníky, kteří pracují z domova. Dobrá komunikace zahrnuje jak strategické informace poskytované vrcholovým vedením, tak úkoly přímých nadřízených, aniž by byl opomenut význam běžné sociální interakce mezi spolupracovníky. Zatímco první z nich lze realizovat v naplánovaných on-line schůzkách, druhou lze podpořit prostřednictvím on-line chatů nebo „virtuálních konferencí“.
- Nepodceňujte význam toho, že se pracovníci mohou cítit izolovaně a pod tlakem, což může při absenci podpory vést k problémům souvisejícím s duševním zdravím. Důležitá je účinná komunikace a podpora ze strany vedení a kolegů a schopnost udržovat s kolegy neformální kontakt. Zvažte pravidelná on-line setkávání zaměstnanců nebo pracovních týmů nebo pokud byl zahájen postupný návrat do zaměstnání, stídejte zaměstnance přítomné na pracovišti.
- Uvědomte si, že váš zaměstnanec může mít partnera, který také pracuje na dálku, nebo děti, které mohou potřebovat péči, protože nejsou ve škole, nebo které se musí dálkově připojit, aby pokračovaly v přípravě do školy. Jiní možná potřebují pečovat o starší nebo dlouhodobě nemocné a osoby v izolaci. V kontextu těchto okolností budou muset být vedoucí pracovníci flexibilní, co se týče pracovní doby a produktivity zaměstnanců, a bude potřeba pracovníky informovat o jejich porozumění a flexibilitě.
- Pomozte pracovníkům vymezit zdravé hranice mezi prací a volným časem tím, že jim jasně sdělíte, kdy se očekává, že budou pracovat a budou k dispozici.

Zapojení pracovníků

Účast zaměstnanců a jejich zástupců na řízení BOZP je klíčem k úspěchu a právní povinností. To platí také pro opatření učiněná na pracovištích v souvislosti s onemocněním COVID-19, v době rychlého vývoje událostí a vysoké míry nejistoty a úzkosti u pracovníků i v populaci.

Je důležité, abyste včas informovali své pracovníky a/nebo jejich zástupce a zástupce pro oblast BOZP o plánovaných změnách a o tom, jak budou dočasné postupy fungovat v praxi. Důležitou součástí správné praxe v oblasti BOZP je spolupráce s pracovníky při vyhodnocování rizik a vývoje reakcí. Zástupci pro oblast BOZP a výbory pro bezpečnost a ochranu zdraví jsou v jedinečné pozici, aby pomohli navrhnout preventivní opatření a zajistili jejich úspěšnou implementaci.

Zvažte také, jak zajistit, aby měli agenturní pracovníci a dodavatelé přístup ke stejným informacím jako přímí zaměstnanci.

Péče o nemocné pracovníky

Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) jsou [nejčastějšími příznaky onemocnění COVID-19](#) horečka, únava a suchý kašel. Někteří lidé se nakazí, ale nerozvinou se u nich žádné příznaky a cítí se dobře. Většina lidí (přibližně 80 %) se z nemoci zotavuje, aniž by potřebovala zvláštní léčbu. Malá část osob, které postihne onemocnění COVID-19, je vážně nemocná a má problémy s dýcháním. Rozvoj závažného onemocnění je pravděpodobnější u starších lidí a osob s jinými zdravotními problémy, například s vysokým krevním tlakem, problémy se srdcem nebo cukrovkou.

Osoby, které vážně onemocněly, mohou vyžadovat zvláštní ohled i poté, co jsou prohlášeny za pracovně způsobilé. Existují indicie, že pacienti s koronavirem mohou po nemoci trpět sníženou kapacitou plic. Pracovníci mohou v takové situaci vyžadovat úpravu jejich způsobu práce a případně také volno k podstoupení fyzioterapie. Pracovníci, kteří museli podstoupit léčbu na jednotce intenzivní péče, mohou čelit specifickým výzvám. Jejich lékař a zdravotnická služba na pracovišti, pokud jsou k dispozici, by měli informovat o způsobu a načasování jejich návratu do práce:

- **Svalová slabost.** Čím déle trvala léčba na jednotce intenzivní péče, tím je tento problém závažnější. Snížená svalová kapacita se také projevuje například při respiračních potížích. Dalším běžným, ale méně často uznávaným jevem je syndrom po intenzivní péči (*Post Intensive Care Syndrome*, PICS). Projeví se odhadem u 30 až 50 % osob přijatých na jednotku intenzivní péče a je srovnatelný s posttraumatickou stresovou poruchou.
- **Problémy s pamětí a soustředěním.** Tyto problémy se často projevují až postupem času. Po návratu do práce nemusí být vždy rozpoznány. Příznaky, které se při práci projeví, jsou problémy s pamětí a koncentrací, potíže s uspokojivým prováděním úkolů a slabší dovednosti při řešení problémů. Je proto důležité mít toto na paměti, pokud víte, že někdo podstoupil léčbu na jednotce intenzivní péče. Velmi důležité je vhodné vedení, protože pro některé pracovníky je obtížné vrátit se na dřívější úroveň výkonnosti.
- **Dostatečný čas pro návrat do práce.** Z údajů vyplývá, že u čtvrtiny až třetiny osob léčených na jednotce intenzivní péče se mohou rozvinout problémy, nezávisle na jejich věku. Přibližně polovina pacientů potřebuje rok k návratu do zaměstnání a až třetina pacientů se nemusí vrátit vůbec.

Závodní lékaři a zdravotnické služby mají nejlepší předpoklady k tomu, aby poradili, jak se postarat o nemocné pracovníky a jaké úpravy mohou být na pracovišti potřeba. Pokud nemáte závodního lékaře, je důležité tyto problémy řešit citlivě a respektovat soukromí pracovníků a důvěrnost údajů.

Mějte na paměti, že pracovníci, kteří onemocněli onemocněním COVID-19, mohou trpět stigmatizací a diskriminací.

Plánování a poučení do budoucna

Přestože očkování proti onemocnění COVID-19 současnou pandemii časem ukončí, je důležité vypracovat nebo aktualizovat krizové pohotovostní plány pro události spojené s přerušením a opětovným zahájením činnosti v budoucnu, jak je popsáno v příručce [COVID-19: pokyny pro pracoviště](#). Dokonce i malé podniky mohou vytvořit kontrolní seznam, který jim pomůže být na podobné události v budoucnu připraveny.

Podniky, které využívaly práci na dálku poprvé, mohou zvážit její přijetí jako moderní, dlouhodobou pracovní praxi. Zkušenosti získané během pandemie onemocnění COVID-19 mohou přispět k rozvoji politik a postupů pro práci na dálku nebo k revizi těch stávajících.

Dobrá informovanost

Množství informací vztahujících se k onemocnění COVID-19 může být zahlcující a může být obtížné odlišit spolehlivé a přesné údaje od těch vágních a zavádějících. Vždy se přesvědčte o tom, zda je zdrojem informací zavedený a kvalifikovaný poskytovatel. Mezi oficiální zdroje informací o onemocnění COVID-19 patří:

- [Světová zdravotnická organizace](#),
- [Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí](#),
- [Evropská komise](#),
- [Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci](#).

Až bude díky očkování pandemická krize ustupovat a začnou se uvolňovat opatření proti onemocnění COVID-19, mohou být vydávány informace specifické pro konkrétní průmyslová odvětví, komunity nebo skupiny a mohou být často aktualizovány. Ministerstvo zdravotnictví a ministerstvo práce ve vaší zemi budou disponovat relevantními informacemi a mohou poskytovat odkazy na specializovanější zdroje.

Odvětví a povolání

Osoby vykonávající povolání, ve kterém jsou ve fyzickém kontaktu s mnoha dalšími osobami, jsou vystaveni největšímu riziku onemocnění COVID-19. Kromě pracovníků ve zdravotnictví a v ústavní a domácí péči patří mezi pracovníky se zvýšeným rizikem nákazy například pracovníci v oblasti dodávek potravin a maloobchodu, pracovníci svozu odpadu, pracovníci ve veřejných službách, v policejních a bezpečnostních složkách a pracovníci veřejné dopravy.

Stejně jako některé země omezovaly výkon práce v některých odvětvích dříve než v ostatních – obvykle byly nejdříve pozastaveny činnosti v oblasti vzdělávání, volného času a zábavy a jako poslední v oblasti průmyslu a stavebnictví – návrat do zaměstnání po uvolnění opatření může probíhat obdobně, ale v obráceném pořadí. Pokyny pro jednotlivá odvětví týkající se prevence onemocnění COVID-19 jsou k dispozici z několika zemí, jejich výběr je uveden níže. Další příklady naleznete na webových stránkách [Evropské agentury pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci](#) a vašeho [vnitrostátního orgánu nebo institutu BOZP](#).

Pokyny pro jednotlivá odvětví týkající se onemocnění COVID-19

Stavebnictví	Construction
Maloobchod	Retail
Potraviny	Food
Doprava	Transport
Údržba a domácí služby	Maintenance and domestic services
Volný čas a zábava	Leisure and entertainment
Vzdělávání	Education
Kadeřnictví	Hairdressing
Zdravotní a pečovatelské služby	Health and care services
Policie a vězeňská služba	Policing and prisons
Ostatní	Others
Národní kompilace (stručné)	National compilations (non-exhaustive)

Upozorňujeme, že tento dokument byl aktualizován 23. prosince 2020. Související [článek na OSHwiki](#) je průběžně revidován a průběžně se aktualizují rovněž odvětvové zdroje.

Autor/autoři: William Cockburn, Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA)

© Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, 2020

Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje.